

1 **Den norske kjøtt- og eggbransjes**
2 **retningslinje for**
3 **dyrevelferdsprogram verpehøns**
4 **Versjon 2**

5
6
7 **Anbefalt av Animalia AS sitt styre 12.10.20**

8 **Anerkjent av Mattilsynet 27.01.21**
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

ANIMALIA

nortura

Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram verpehøns

Anbefalt av Animalia AS sitt styre 12.10.20, anerkjent av Mattilsynet 27.01.21

Referanse til regelverket: Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram verpehøns er utarbeidet i samsvar med Forskrift 12. desember 2001 om hold av høns og kalkun. Dette er andre versjon av retningslinjen. Første versjon av retningslinjen ble anbefalt av Animalia AS styret 22.05.2019 og anerkjent av Mattilsynet 16.10.2019.

1. Formål

Formålet med retningslinjen er å bidra til å sikre norske verpehøners velferd gjennom produksjonsperioden. Dette skal gjøres gjennom god produksjonsstyring, systematisk forebyggende helse- og dyrevelferdsarbeid og tredjeparts revisjon av regelverksetterlevelse.

2. Virkeområde

Retningslinjen gjelder for driftsenhet som holder minst 1 000 verpehøner (*Gallus gallus*) for konsumeggproduksjon og leverer til eggpakkeri som har tilsluttet seg til denne retningslinjen.

3. Definisjoner

Driftsenhet: En driftsenhet i jordbruket defineres som en virksomhet (bedrift) med jordbruksdrift. Hver driftsenhet skal ha identitetsmessig tilknytning til en bestemt landbrukseiendom, men driftsenheten skal omfatte alt som drives sammen, medregnet leid areal og uansett om arealet ligger i en eller flere kommuner. Driftsenheten i jordbruket er sammenfallende med tilskuddsenheten etter reglene for produksjonstilskudd.

Eggpakkeri: Den bedrift (juridiske enhet) driftsenheten har leveringskontrakt med.

Elektronisk produksjonskontroll: Elektronisk verktøy for registrering av produksjonsdata i konsumeggproduksjonen med hensikt til å bedre egne produksjonsresultater.

4. Ansvar og roller

Nortura SA og Kjøtt- og Fjørfebransjens landsforbund (KLF) er ansvarlige for utforming og oppfølging av retningslinjen. Ansvar utøves av partene gjennom Animalia AS sitt styre. Partene skal sikre tilgang til nødvendig kunnskap og kompetanse med tilstrekkelig kapasitet for faglig oppfølging og veiledning. Retningslinjen er forpliktende for eggpakkerier som tilslutter seg skriftlig.

For KLF skal medlemsbedrifter som ønsker å slutte seg til avtalen, undertegne KLFs tilslutningsavtale. Nortura SA og KLF skal innenfor sine organisasjoner utpeke revisorer til å revidere og føre stikkprøvebasert tilsyn med retningslinjene i sine eggpakkerier. Partene kan utelukke sine eggpakkerier ved vesentlige brudd

på retningslinjen. Eggpakkeriet kan med 6 måneders varsel skriftlig trekke sin tilslutning til retningslinjen ved å sende melding til Nortura SA eller KLF.

Det er eggpakkeriene som inkluderer og ekskluderer driftsenheten i dyrevelferdsprogram vernehøns. Inkludering i programmet er ikke tidsbegrenset. Eksklusjon fra programmet skjer etter kriteriene beskrevet i punkt 6.

4.1 Animalias plikter

Animalia skal på oppdrag av KLF og Nortura SA:

- a) være sekretariat for bransjeretningslinjen
- b) ha oppdatert liste over tilsluttede eggpakkerier på www.animalia.no
- c) være pådriver for samordnet og lik praktisering av retningslinjen
- d) utarbeide relevant statistikk og publisere resultater
- e) drifte journalsystemet HelseFjørfe
- f) tilby opplæring av KSL-revisorer, helseovervåknings-veterinærer og produsenter
- g) gi veiledning til eggpakkerier, driftsenheter og bransje
- h) overvåke praktiseringen av retningslinjen og gjennomføre nødvendige oppdateringer
- i) oversende retningslinjen til Mattilsynet for anerkjennelse som nasjonal retningslinje
- j) holde Mattilsynet oppdatert om retningslinjens innhold, endringer og praktisering
- k) sørge for oppdatert oversikt over driftsenheter som har gjennomgått e-læringskurs i avlaving av vernehøner

4.2 Eggpakkerienes plikter

Det enkelte pakkeri:

- a) skal gjøre retningslinjen til en fullverdig og integrert del av egne kvalitetssystemer
- b) skal oppfylle kravene i egne kvalitetssystemer og i offentlig regelverk
- c) kan til enhver tid kunne revideres av henholdsvis Nortura SA eller KLF og plikter å legge til rette for slik revisjon
- d) skal gi driftsenhet som produserer konsumegg et tilbud om medlemskap i egnet produksjonskontroll levert av eller godkjent av Nortura SA eller KLF og kontrollere at nødvendige produksjonsdata blir registrert
- e) skal varsle driftsenheten i god tid før overskridelse av frister for helseovervåkningsbesøk
- f) skal sikre innmelding av driftsenhet til KSL-revisjon slik at det ikke går mer enn tre år mellom hver revisjon
- g) skal sikre at driftsenhetene lukker avvik fra KSL-regelverket innen angitt frist
- h) kan inkludere og ekskludere driftsenhet fra dyrevelferdsprogrammet
- i) skal fortløpende trekke minimum 10 øre/kg egg fra driftsenhetene over avregningen som tilbakebetales ved innsettets slutt når nødvendig produksjonsdata er registrert i elektronisk produksjonskontroll og helseovervåkningsbesøk er gjennomført.

4.3 Driftsenhetenes plikter

Den enkelte driftsenhet skal:

- a) være tilsluttet dyrevelferdsprogram verpehøns dersom man ønsker å levere konsumegg til eggpakkeri som har sluttet seg til denne retningslinjen
- b) være medlem i og registrere nødvendige produksjonsdata definert av eggpakkeriet for hvert innsett i en elektronisk produksjonskontroll levert av eller godkjent av Nortura SA eller KLF.
- c) produsere i henhold til offentlig regelverk og KSL-standard for fjørfeproduksjon, dokumentert gjennom årlige elektroniske egenrevisjoner, og eksterne revisjoner hvert 3. år
- d) gjennomføre nødvendige tiltak for å tilfredsstille dyrevelferden, herunder lukking av avvik påvist ved KSL-revisjon og oppfølging av anbefalinger fra veterinær eller rådgiver.
- e) inngå skriftlig avtale med veterinær om helseovervåking av besetningen. Veterinæren det inngås avtale med skal gjennomføre godkjent etterutdanningskurs i dyrevelferd minst hvert tredje år. Animalia kan gi dispensasjon fra kravet om at veterinæren har godkjent etterutdanningskurs dersom det ikke er tilgang på godkjent veterinær i praksisområdet. Avtalen skal omfatte at det skal tas kontakt med veterinæren ved tegn på sjukdom eller klare produksjonsavvik, og at veterinær utfører helseovervåkningsbesøk minst en gang per innsett, journalført og dokumentert i HelseFjørfe
- f) gjennomføre ett e-læringskurs i avlving av verpehøner innen to år etter tilslutning til DVP

5. Obligatoriske registreringer ved Helseovervåkningsbesøk

- Følgende velferdsindikatorer skal dokumenteres i besøksjournalen i HelseFjørfe ved minst ett HO-besøk per innsett av en helseovervåkningsveterinær:
- a) Luftkvalitet (CO₂, NH₃): måles med kalibrerte måleapparat i dyrehøyde, oppgis i ppm
 - b) Støvmengde (0-2): vurder støvmengde tre ulike steder i huset; 0: minimalt 1: noe støv 2: mye støv
 - c) Strøkkvalitet (0-2): vurder strøkkvalitet tre ulike steder i huset: 0: tørt og løst (egnet til strøkbading) 1: noe fuktig/hardt (mindre egnet til strøkbading) 2: fuktig/hardt/manglende (ikke egnet til strøkbading)
 - d) Fjølldrakt (0-2): Vurdere 50 høner fra ulike steder i huset: 0: Full fjølldrakt, lite slitasje. 1: moderat slitasje, få (<2) små fjølløse områder (under 5 cm). 2: Flere fjølløse områder, eller store fjølløse områder (over 5 cm).
 - e) Dødelighet fra innsett til besøksdato (%)

6. Avviksbehandling

Generelt

Dersom det påvises vesentlige avvik fra offentlig regelverk, KSL-krav til konsumeggproduksjonen eller denne retningslinjen og slike avvik ikke lukkes innen angitt frist, skal eggpakkeriet anse driftsenheten for å stå utenfor dyrevelferdsprogrammet. Perioder med produksjonsopphold kan trekkes fra ved vurdering av overtredelse av tidsfrister.

a. Veterinæravtaler og helseovervåkningsbesøk:

Dersom det ikke foreligger veterinæravtale eller de pålagte helseovervåkningsbesøkene ikke har vært gjennomført, er ikke driftsenheten å anse som tilsluttet programmet.

180
181 b. KSL-revisjoner og lukking av avvik:

182 Elektronisk dokumentert egenrevisjon og ekstern revisjon på driftsenheten skal
183 gjennomføres iht. programmet. Avvik påvist ved ekstern revisjon eller
184 egenrevisjon skal lukkes innen angitt frist. Dersom revisjon ikke blir gjennomført
185 i tide eller avvik ikke blir rettet innen fristen, er ikke driftsenheten å anse som
186 tilsluttet programmet.

187 188 **7. Klageadgang**

189 Driftsenhetens klageadgang er regulert i leveranseavtalen med eggpakkeri.

190 191 **8. Gyldighet**

192 Den norske kjøtt- og eggbransjes retningslinje for dyrevelferdsprogram
193 vernehøns ble underskrevet av Nortura 21.06.2019 og Kjøtt- og Fjørfebransjens
194 Landsforbund 20.06.2019. Denne retningslinjen ble anerkjent av Mattilsynet
195 16.10.2019 som "Nasjonal retningslinje" iht. Forskrift 12. desember 2001 om
196 hold av høns og kalkun. Versjon 2 av bransjeretningslinjen ble anbefalt av
197 Animalia AS styret 12.10.20 og anerkjent av Mattilsynet 27.01.21.